

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 10 juni 2010

Ö 1302-10

KLAGANDE

SK

MOTPART

Allmän åklagare

SAKEN

Tillstånd till prövning i hovrätt av mål om hastighetsöverträdelse

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2010-02-18 i mål B 3031-09

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut meddelar Högsta domstolen tillstånd till målets prövning i hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

SK har, som han får förstås, yrkat att Högsta domstolen ska meddela prövningstillstånd i hovrätten.

SKÄL

1. Tingsrätten dömde SK för hastighetsöverträdelse till penningböter. SK överklagade domen. Hovrätten har inte meddelat prövningstillstånd.
2. Hovrätten framhöll i en förhållandevis utförlig motivering till beslutet att tingsrättens dom kommit att grundas på utredning som SK inte fått del av. Enligt hovrätten innebar detta att en från rättssäkerhetssynpunkt väsentlig regel åsidosatts, och det ansågs inte finnas någon anledning att frångå presumtionen att felet kunde antas ha inverkat på målets utgång. Hovrätten konstaterade därefter att felet hade avhjälpas i hovrätten genom att SK fått del av den aktuella utredningen och haft tillfälle att bemöta uppgifterna i denna.
3. Frågan i Högsta domstolen är om hovrätten hade bort meddela prövningstillstånd på den grunden att det fanns synnerliga skäl att pröva överklagandet (extraordinär dispens) enligt 49 kap. 14 § 4 rättegångsbalken.
4. Bestämmelsen om extraordinär dispens i hovrätten har utformats efter mönster av 54 kap. 10 § första stycket 2 rättegångsbalken om extraordinär

dispens i Högsta domstolen (prop. 1986/87:89 s. 241). Högsta domstolen kan enligt den bestämmelsen bevilja dispens bl.a. vid domvilla. Ett sådant fall är att ett grovt rättegångsfel som kan antas ha inverkat på målets utgång förekommit (59 kap. 1 § 4 rättegångsbalken). De omständigheter som anges i 54 kap. 10 § första stycket 2 utgör exempel på synnerliga skäl för att meddela prövningstillstånd även i hovrätten. För en hovrätt är utrymmet för att meddela prövningstillstånd på grund av synnerliga skäl emellertid inte lika begränsat som i Högsta domstolen. (Se NJA 2007 s. 53.)

5. Ett ställningstagande till frågan om en hovrätt ska bevilja prövningstillstånd på grund av rättegångsfel av det slag som avses i 59 kap. 1 § första stycket 4 rättegångsbalken bör i första hand utgå från en bedömning av om felet kan antas ha inverkat på målets utgång. Om felet kan antas ha haft sådan inverkan ska prövningstillstånd meddelas för att tingsrättens avgörande ska kunna undanröjas eller felet avhjälpas i hovrätten (jfr 51 kap. 28 § rättegångsbalken). Därav följer att en (första) bedömning av felets inverkan måste göras redan inom ramen för själva tillståndsprövningen.

6. I förevarande fall har hovrätten funnit att rättegångsfelet kan antas ha inverkat på målets utgång. Vid en sådan slutsats kan frågan om tingsrättens dom ska undanröjas eller felet avhjälpas inte avgöras inom ramen för tillståndsprövningen. Denna fråga ska prövas enligt 51 kap. 28 § rättegångsbalken, dvs. sedan prövningstillstånd meddelats. Därav följer också att ett rättegångsfel som kan antas ha inverkat på målets utgång är möjligt att avhjälpa i hovrätten endast genom att hovrätten avgör målet i sak (jfr NJA 2008 s. 1066). Hovrätten hade därför bort meddela prövningstillstånd enligt

49 kap. 14 § 4 rättegångsbalken.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gertrud Lennander, Kerstin Calissendorff, Gudmund Toijer, Lena Moore (referent) och Göran Lambertz
Föredragande revisionssekreterare: Elizabeth Lindell